

**RZECZPOSPOLITA
POLSKA MINISTER
FINANSÓW**

Warszawa, 20 grudnia 2021 roku

Sprawa: Petycja

Znak sprawy: PT7.056.4.2021.BRAI.1035

Kontakt: Kancelaria MF

tel. +48 22 694 55 55 e-mail:

kancelaria@mf.gov.pl

Pan

Roman Jacek Arseniuk

Szanowny Panie,

Odpowiadając na Pana petycję z 23 września 2021 roku, w sprawie postulatu znowelizowania ustawy o VAT tak, aby podatek od towarów i usług był płacony jedynie przez nabywców towarów lub usług wymienionych w art. 111 ust. 1 ustawy o VAT¹, czyli przez nabywców, dla których sprzedaż powinna być ewidencjonowana przy zastosowaniu kasy rejestrującej, uprzejmie wyjaśniam.

W Pana ocenie, opodatkowanie każdego etapu „produkcji i dystrybucji” i wszystkich „usług” całkowicie straciło sens, powołując się w tym znaczeniu na art. 1 ust. 2 akapit 2 dyrektywy VAT². W związku z tym postuluje Pan odejście od tych zasad poprzez wyłączenie opodatkowania VAT w transakcjach między podatnikami i objęcie opodatkowaniem wyłącznie etapu konsumpcji. Ponadto postuluje Pan ograniczenie możliwości odliczania VAT wyłącznie w odniesieniu do wydatków bezpośrednio związanych z wykonywaniem czynności opodatkowanych. Wdrożenie przedstawionych rozwiązań jest w Pana ocenie możliwe na podstawie tzw. procedury derogacyjnej określonej w art. 395 dyrektywy VAT.

W ocenie Ministerstwa Finansów przedstawiona w petycji analiza nie znajduje poparcia w naczelnym zasadach podatku od wartości dodanej uregulowanych w przepisach prawa unijnego, a przedstawione postulaty zmiany ustawy o VAT nie znajdują uzasadnienia do ich podjęcia.

¹ Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2021 r. poz. 685, z późn. zm.), dalej: „ustawa o VAT”.

² Dyrektywa 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE L 347 z 11.12.2006 r., str. 1, z późn. zm.), dalej: „dyrektywa VAT”.

Przepisy dotyczące podatku od wartości dodanej w całości objęte są prawem Unii Europejskiej, a Polska jako jej członek zobowiązana jest do przestrzegania *acquis communautaire*. W odniesieniu do podatku VAT oznacza to przestrzeganie postanowień przede wszystkim dyrektywy VAT³ oraz orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, dalej: „TSUE” dotyczącego podatku od wartości dodanej.

Wyjaśnia się, że powołany w uzasadnieniu petycji art. 1 dyrektywy VAT ustanawia podstawowe zasady konstrukcyjne podatku od wartości dodanej. Opodatkowaniu według takich samych reguł podlegają transakcje, których przedmiotem jest towar lub usługa. Dotyczy to również etapu sprzedaży detalicznej. Unijny VAT jest podatkiem wielofazowym, co oznacza że opodatkowaniu podlega każdy etap obrotu. Poprzez pośredni charakter oraz realizację zasady neutralności (zasadniczo prawa do odliczenia podatku naliczonego) podatnik nie ponosi ciężaru ekonomicznego VAT.

Wyrażone zasady wynikające wprost z dyrektywy VAT stanowią filar spójnego systemu podatku od wartości dodanej w Państwach Członkowskich Unii Europejskiej. Na wskazanych zasadach opierają się również polskie regulacje dotyczące podatku od towarów i usług wyrażone w ustawie o VAT.

Mechanizmem zapewniającym obciążenie podatkiem wyłącznie ostatecznych odbiorców towarów i usług, przy jednoczesnym naliczaniu podatku na każdym etapie obrotu jest zasada neutralności polegająca na uwolnieniu przedsiębiorcy od kosztów podatku VAT zapłaconego lub podlegającego zapłacie w toku jej działalności gospodarczej.

Wskazana zasada neutralności jest też potwierdzona w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE). Prawo do odliczenia VAT stanowi integralną część systemu VAT i co do zasady nie podlega ograniczeniu. Jest ono wykonywane w sposób bezpośredni w stosunku do całego podatku obciążającego czynności powodujące naliczenie podatku (pkt 25 wyroku w sprawie C-132/16, *Iberdrola, Inmobiliaria Real Estate Investments*).

Wspólny system VAT gwarantuje w ten sposób w zakresie ciężaru podatkowego neutralność jakiegokolwiek działalności gospodarczej, niezależnie od jej celu lub rezultatu, pod warunkiem że co do zasady podlega ona sama temu podatkowi nawet w przypadku braku bezpośredniego i ścisłego związku pomiędzy konkretną transakcją powodującą naliczenie podatku, a jedną transakcją objętą podatkiem należnym lub większą liczbą takich transakcji, które dają prawo do odliczenia, gdy koszty omawianych usług należą do kosztów ogólnych podatnika i jako takie stanowią elementy składowe ceny dostarczanych przez niego towarów lub świadczonych przez niego usług. Koszty takie zachowują bowiem bezpośredni i ścisły związek z całą działalnością gospodarczą podatnika.

Pozbawienie podatnika prawa do odliczenia podatku naliczonego od wydatków pośrednich (np. koszty administracyjne, marketing itp.), o ile są one związane z działalnością opodatkowaną, oznaczałoby, że ciężar podatku spoczywa na podatniku, a nie na ostatecznym konsumentie. Tym samym naruszałoby to fundamentalną zasadę tego podatku, jaką jest jego neutralność, rozumiana jako brak ponoszenia przez podatnika ciężaru podatku VAT.

³ Dyrektywa 2006/112/WE Rady z dnia 28 listopada 2006 r. w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (Dz. Urz. UE L 347 z 11.12.2006 r., str. 1, z późn. zm.), dalej: „dyrektywa VAT”.

Kwestie dotyczące prawa do odliczenia podatku naliczonego, również w kontekście zgodności z prawem unijnym polskiej ustawy o VAT stanowiły już przedmiot Pana petycji z dnia 18 grudnia 2018 roku, z dnia 12 kwietnia 2019 roku, oraz z dnia 31 lipca 2020 roku.

Zachowują aktualność jednoznaczne, kompleksowe, merytoryczne odpowiedzi na ww. petycję, które zostały udzielone pismami nr PT3.056.8.2018.LBE.535 z dnia 14 marca 2019 roku, nr PT4.056.1.2019 z dnia 12 lipca 2019 roku oraz nr PT3.056.6.2020 z dnia 23 października 2020 roku.

Odnosząc się do argumentowanego w petycji wpływu systemu podatku VAT na wielkość wpływów do budżetu Państwa, należy wyjaśnić, że na wielkość środków trafiających do budżetu, które pochodzą z podatków ma wpływ nie tylko sama wysokość stawek podatkowych, ale również inne czynniki, np. siła nabywcza konsumentów (w przypadku braku środków zakupy nie będą realizowane), czy liczba przedsiębiorców podejmujących legalną działalność gospodarczą. W przypadku zbyt wysokich podatków lub zbyt skomplikowanych i restrykcyjnych zasad opodatkowania, istnieje zagrożenie przenoszenia działalności do szarej strefy, które to zjawisko powoduje spadek wpływów budżetowych, a dodatkowo przyczynia się do pogorszenia warunków prowadzenia działalności przez uczciwych przedsiębiorców.

Przedstawiona w petycji argumentacja nie uwzględnia również tego, że znaczna część drobnych przedsiębiorców objęta jest mającym umocowanie również w przepisach dyrektywy VAT, zwolnieniem od podatku (np. na podstawie art. 43 ustawy o podatku od towarów i usług, zwanej dalej: „ustawą o VAT” - tzw. zwolnienia przedmiotowe lub art. 113 tej ustawy - tzw. zwolnienia podmiotowe). Podatnicy ci, z uwagi na brak opodatkowania ich działalności, nie mają prawa do odliczenia podatku wynikającego z dokumentów potwierdzających nabycie towarów i usług. Również pozostali podatnicy, którzy dokonują sprzedaży opodatkowanej i zwolnionej, nie mogą odliczyć podatku od zakupów związanych z działalnością zwolnioną od podatku lub nie podlegającą opodatkowaniu. Są oni tym samym traktowani jak ostateczni konsumenci nabywanych towarów i usług.

Należy jednocześnie podkreślić, że warunki opodatkowania VAT działalności gospodarczej (system stawek, czy możliwość odliczenia podatku) z jednej strony wpływają na przedsiębiorców, którzy decydują się na prowadzenie działalności gospodarczej w określonym obszarze, a z drugiej strony mogą mieć wpływ na poziom cen podstawowych towarów i usług, co jest istotne dla wskazanych wyżej podmiotów objętych zwolnieniem i gospodarstw domowych.

Zawarte w petycji stwierdzenie dotyczące niewpłacania przez znaczną część podatników istotnych kwot VAT zaewidencjonowanych na swoich kasach rejestrujących jest nieuzasadnione. Przypominam, że ustawą z dnia 15 marca 2019 r. o zmianie ustawy o podatku od towarów i usług oraz ustawy - Prawo o miarach⁴ wprowadzono możliwość, a dla niektórych rodzajów działalności prowadzonej przez podatników (branże wrażliwe), obowiązek, stosowania nowego rodzaju kas rejestrujących - tzw. kas online, w celu prowadzenia ewidencji sprzedaży na rzecz osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej oraz rolników ryczałtowych. Warto podkreślić, że kasy rejestrujące typu on-line to rozwiązanie nowoczesne i praktyczne zarówno dla administracji skarbowej, jak i dla podatników. Zaletą tych kas i przewagą jaką mają nad kasami rejestrującymi z elektronicznym lub papierowym zapisem kopii, jest wprowadzenie mechanizmów kontrolnych w czasie rzeczywistym i tym samym, usprawnienie

⁴ Dz. U. 2019 poz. 675.

procesów rejestracji i kontroli sprzedaży detalicznej w czasie rzeczywistym. Stosowanie tego typu kas zwiększa efektywność działań administracji skarbowej w zakresie unikania i uchylania się od opodatkowania w zakresie podatku VAT.

W ocenie Ministerstwa Finansów, nie ma możliwości wprowadzenia postulowanych w petycji rozwiązań na podstawie tzw. procedury derogacyjnej określonej w art. 395 dyrektywy VAT. Przepis ten przewiduje możliwość uzyskania upoważnienia w drodze decyzji wykonawczej Rady, wydawanej na podstawie wniosku Komisji Europejskiej, do wprowadzenia szczególnego środka stanowiącego odstępstwo od przepisów dyrektywy VAT w celu upraszczania poboru VAT lub zapobiegania niektórym formom unikania lub uchylania się od opodatkowania. Przy czym środki zmierzające do uproszczenia procedury poboru VAT nie mogą wpływać, chyba że w nieznacznym stopniu, na ogólną kwotę wpływów z podatków państwa członkowskiego pobieranych na etapie ostatecznej konsumpcji.

Zdaniem Ministerstwa Finansów postulowane rozwiązanie, jako sprzeczne z podstawowymi i kluczowymi zasadami unijnego systemu VAT, nie kwalifikuje się do ww. procedury derogacyjnej. Postulowane przez Pana rozwiązanie stoi w sprzeczności z podstawowymi zasadami unijnego systemu VAT, dlatego nie może być wdrożone, jako niezgodne z dyrektywą VAT. Jego wdrożenie zapewne skutkowałoby wszczęciem przez Komisję Europejską postępowania w sprawie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego (tzw. postępowanie naruszeniowe), a co za tym idzie narażałoby Polskę na konieczność poniesienia wysokich sankcji finansowych. Prowadziłoby ono również do fragmentaryzacji i deharmonizacji unijnego systemu VAT, czego konsekwencją byłby wzrost skomplikowania i kosztów administracyjnych ponoszonych przez przedsiębiorców prowadzących działalność w Polsce.

Podsumowując, Ministerstwo Finansów odnosząc się do wniesionej petycji w celu nowelizacji ustawy o podatku od towarów i usług wraz z przedstawioną argumentacją dotyczącą płacenia podatku VAT tylko przez końcowych nabywców oraz możliwości odliczenia podatku VAT tylko od kosztów bezpośrednich, zauważa że krajowe przepisy o VAT w zakresie rozliczeń podatku

VAT na każdym etapie obrotu pozostają w zgodzie z dyrektywą VAT, w związku z tym postulat zmian w ustawie o podatku od towarów i usług **należy uznać za niezasadny.**

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia

Ministra Finansów

Dyrektor

Departamentu Podatku od Towarów i Usług

Paweł Selera

/podpisano kwalifikowanym
podpisem elektronicznym/